

Heimið Eirargarður 14—16:

Læra búfólkinu sjálvbjargni

So tey ein dag kunnu fáa sítt egna heim utanfyri deildirnar

Tað eru skjótt fyra mánaðir síðani, at nýggju deildirnar til andveik, Eirargarður 14—16, vórðu tiknar í brúk. Við hesum deildunum hava færoyingar, ið eru andveikir, fingið møguleikan at búgva í Føroyum istaðin fyri sum áður, har teir í stóran mun hava verið noyðdir at flyta til Danmarkar at búgva á sonevndum almennum institútiónum.

Sosialurin vitjaði herfyri úti á Eirargarði 14—16, har vit hittu trý av starvsfólkunum: fyrstæðumannin Bjarna Clementsen, Ingrid Dalsgaard, umsorgarassistent, og Kristian Arge, hjálparmann.

Tað eru pláss fyri 48 búfólkum á Eirargarði 14—16. Har eru fyra deildir, og á hvørjari deild búgva 12 fólk. Har er ein barnadeild, ein vaksnamannadeild og tveir blandaðar deildir. Yngsta búfólkið er 9 ár og elsta 67 ár.

Pláss til umlætting

Í lótu eru nøkur fá pláss, har eingin er fluttur inn. Bjarni Clementsen upplýsir, at ætlanin er møguliga at hava nøkur pláss leys, soleiðis, at tey kunnu brúkast, tá serligur tørvur er á teimum. Hann vónar, at hesi plássini fara at vera tøk til umlætting eins og tey á frittíðarheiminum í Skrivargøtu.

Bjarni Clementsen: —Við at 'ata fólk búgva á øllum plássum alt árið,

hava vit læst okkum fast, soleiðis, at vit í einari akuttari støðu ikki kunnu taka fólk inn. Vit eiga eisini at supplera ta funktión, sum frittíðarheimið í Skrivargøtu hevur.

Framvegis nógvi í Danmark

Vit spurdu nú tey trý starvsfólkini, um tørvurin á búplássum til andveik í Føroyum er nógviður við Eirargarði 14—16?

— Tað er hann sjálvst sagt ikki, um ein hugsar um, at í dag eru framvegis umleið 60 andveikir færoyingar búgvandi í Danmark, og harafturat kemur, at umleið 60 búgva heima hjá foreldrunum í Føroyum.

Tað er eitt rættiliga blandað «klientel», sum býr á Eirargarði 14—16. Umframt at vera andveik eru nøkur blind, nøkur dul, spastisk, psykotisk, multihandicappað, mongol o.o.

Búgva blandað

Búfólkini eru ikki býtt upp at búgva alt eftir, hvat brek tey hava. Tey búgva blandað. T.v.s., at fólk við ymskum brekum búgva saman. Hetta verður gjørt fyri, at deildirnar ikki skulu vera so tungar.

Tað eru eingi smábørn á deildunum. Yvirhøvur visir tað seg, at foreldur hava børnini, til tey eru umleið sjey ára gomul. Tá fara tey á Eirargarðar deildar. Sjálvandi eru tað nógvi foreldur, sum hava børnini heima longri. Tað eru tó tey foreldur, sum ikki hava møguleikan at hava børnini búgvandi heima, tá tey gerast stórrí og meta tey tað tí vera best fyri barnið, at

tað kemur at búgva á einum stovni, eitt nú sum á Eirargarði 14—16.

Eingin sjúkradeild

Tað er eingin sjúkradeild beinleiðis knýtt at Eirargarði 14—16, eins og tað er á fleiri líknandi stovnum í Danmark. Hetta ger, at fleiri av teimum andveiku, sum skulu hava sjúkrarøkt, framvegis verða send til Danmarkar.

— Hvussu hevur hesin stovnurin annars verið móttikin av fólkum yvirhøvur?

— Tað er einki at dylja yvir, at tá tilíkur stovnur sum Eirargarður 14—16 er nakað nýtt í Føroyum, so kann hann tykjast eitt sindur ræðandi fyri fólk — í hvussu so er í byrjanini. Áður hava vit jú sent øll tey andveiku av landinum. Annars hevur hann verið væl móttikin.

Smærri eindir

— Er tað rætt at byggja ein so stóran stovn og leggja hann í Havn?

— Tað er okkara hugsan, at tað er ikki tað heilt rætta at savna øll tey andveiku á einum stovni í Havn. Í framtíðini eiga vit at leggja okkum eftir at fáa smærri eindir úti um landið, har tey andveiku kunnu búgva nærri at foreldrunum.

— Er tað ikki ov nógvi avgjort at byggja tilíkar «dýrar» deildir til hesi fólkini?

— Um vit góttaka, at hesi fólkini skulu liva, so mugu vit eisini geva teimum sømilig kor at liva undir. Deildirnar eru ikki ov «flottar», sum onkur skal hava tikið til. Tær eru sjálvandi gjørdar soleiðis, at tær kunnu

vera heim hjá hesum fólkum restina av lívi teirra.

Eins innrættaðar

Tær fyra deildirnar á Eirargarði 14—16 eru allar eins innrættaðar. Í hvørjum enda eru 6 kømur. Til hvørji seks kømur hoyra wc- og baðirúm og ein upphaldsstova. Í miðjuni á hvørji deild eru felagsrúmin. Ein stórir rúmligir køkur við øllum nútímans hentleikum. Tað verður eisini etið í sjálvum køkinum, soleiðis, at øll eru í sama rúmi, tá etið verður.

Arbeidssparandi

Hetta er ógvuliga gott og arbeidssparandi. Starvsfólkið kann hjálpa til, tá búfólkini eru farin til borðs, samstundis, sum tey vegleiða hini, sum borðreiða, taka av borðinum, vaska upp o.s.fr.

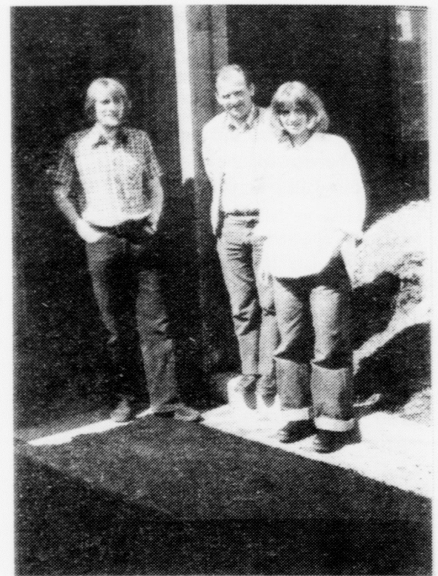
Køkurin er somuleiðis væl eignaður til at búfólkini gera matin sjálvi, borðreiða o.a.

Síðani er holi til ymsk itriv. Har eru borð, stólar og nógvi skápspláss til at goyma amboð, leiku og ymsk tilfar í.

Órógva ikki hvønn annan

Um tað er ynskiligt, kann hvør deildin býttast sundur í minni eindir. Har eru skjótihurðar imillum báðar upphaldsstovurnar og imillum soviðelini og upphaldsstovurnar. Gott er at hava hesar skjótihurðar, tí tá kunnu fólk ikki órógva hvønn annan ov nógvi.

Sostatt er møguligt á somu deild, at nøkur lurtu eftir útvarpi, onnur siggja sjónvarp, onnur sita og spæla okkurt ella

Trý av starvsfólkunum á Eirargarði. Frá vinstri: Bjarni Clementsen, fyrstæðumaður, Kristian Arge, hjálparmaður og Ingrid Dalsgaard, umsorgarassistentur

práta, meðan uppافتur onnur hava frið at sova. Hetta hjálpir uppá trivnaðin.

Í kjallarahæddini á norðaru lonini eru eisini fleiri rúm, sum enn ikki eru heilt liðug at taka í brúk.

Her eru goymslurúm, klæðirúm og síðani eitt rættiliga stórt arbeidss- og terapirúm. Hartil hoyra wc- og baðirúm.

«Smíðjan»

Terapirúmin ella «Smíðjan», sum onkur vil kalla tey, skulu brúkast deils til fysiskar venjingar og deils til handalig arbeid.

Á Eirargarði 14—16 hava tey annars søkt um at fáa normeraðan ein fysioterapeut at arbeida á deildunum. Hann skal m.a. brúkast til at geva ymsar venjingar og eisini til at leggja starvsfólkunum lag á at geva búfólkunum og læra tey tær røttu venjingarnar.

Friløturnar

Tað verður síðani hugsað um tey handaligu arbeidini, sum búfólkini kunnu gera. Eitt fólk er sett í starv og arbeidir halvan dag at hjálpa búfólkunum at gera ymsk í friløtunum. Hetta fólk hevur útbúgving sum hondarbeidslærarinna og heldur í lótu til í nøkrum rúnum, sum Eirargarður 14—16 hevur lænt á gomlu deild 5. Hon tekur, imóti fólk 3—4 tímar um dagin.

Hendan skipanin verður bert fyríbils, til

nýggi verkstaðurin Von á Argjum er liðugur. Seinni er ætlanin, at hetta starvsfólkið skal hava leiðsluna á terapideildini.

Keypa frá Landsjúkrahúsinum

Tá tey andveiku búðu á Deild 5 á Landssjúkrahúsinum varð hon rikin beinleiðis sum ein partur av Landssjúkrahúsinum, bæði hvat fyrisiting og praktiskum arbeid viðvíkur.

Nýggju deildirnar á Eirargarði 14—16 skulu rekast meira sjálvstøugt. Tað er andveikraverndin og Almanna-stovan, sum hava ábyrgdina av heiminum. Kortini fer heimio framvegis at fáa ymsar tænarur frá Landssjúkrahúsinum, t.v.s., at andveikraverndin kemur at gjalda fyri tað arbeid, sum Landssjúkrahúsið ger.

Biligari saman

Deildirnar eru frá byrjan av ætlaðar at liggja á sjálvum sjúkrakrúkinum. Hetta kemst helst av, at menn hava hildið, at tað er biligari at reka ein stovn saman við øðrum stovni, her sjúkrakrúkinum, sum frammanundan hevur bæði holi og maskinur o.a. til at røkja nakrar av teimum praktisku uppgávunum, sum fylgja við einum tilíkn stovni, eitt nú stórrí køk, vaskari og oljufyr.

Í lótu fáa deildirnar mat frá Landssjúkrahúsinum, undantikið tað,